

15 marca 2017 – „GRYF” -Pałacyk Michła, Żytnia, Wola – spotkanie z Jarosławem Wróblewskim

W kolejnym spotkaniu z cyklu „Lekcje historii dla młodzieży” została przedstawiona sylwetka żołnierza Powstania Warszawskiego Janusza Brochwicz-Lewińskiego pseudonim „GRYF”.

Janusz Brochwicz – Lewiński (ur. 17.09.1920 Wołkowyska, zm. 5.01.2017 Warszawa). Żołnierz Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej, uczestnik Powstania Warszawskiego w Batalionie „Parasol”, dowódca grupy szturmowej broniącej pałacyku Michła na Woli.

Przed wybuchem II wojny liceum skończył w 1938 w Wołkowysku, małą maturę zrobił w 1938 w Warszawie w szkole im Stasica.

Po maturze ukończył Kurs Podchorążych Rezerwy 29 Dywizji Piechoty przy 76 Lidzkim Pułku Piechoty w Grodnie, z którym w stopniu kaprala podchorążego walczył z Niemcami

we wrześniu 1939 roku. Po agresji Związku Radzieckiego na Polskę dostał się do niewoli sowieckiej, skąd udało mu się uciec. Włączył się do działalności konspiracyjnej w szeregach ZWZ – AK, był podkomendnym por. Henryka Dekutowskiego (24.09.1918 – 7.03.1949) pseudonim „Zapora”.

Podczas walk o Pałacyk Michła na Woli został ranny, kanałami ewakuowany do Śródmieścia. Awansowany do stopnia podporucznika, odznaczony Krzyżem Orderu Wojennego Virtuti Militari V klasy. Po kapitulacji Powstania dostał się do niewoli w obozie przejściowym w Lamsdorf (Łambinowice), a następnie do niemieckiego obozu jenieckiego w Murnau. Po wyzwoleniu obozu przez Amerykanów pozostał na Zachodzie, wstąpił do armii brytyjskiej (III Pułk Huzarów), służył w gwardii przybocznej Jerzego VI. Działał

jako agent wywiadu w Palestynie i Sudanie. Po opuszczeniu armii był kwatermistrzem i oficerem administracyjnym w jednej z angielskich szkół wojskowo-cywilnych. W 1985 przeszedł na emeryturę i pracował jako tłumacz w ambasadzie brytyjskiej w Bonn i konsulacie brytyjskim w Kolonii. Po powrocie do Polski w 2002 roku aktywnie działał w środowisku kombatanckim, udzielał wywiadów, był konsultantem przy realizacji filmów dokumentalnych, brał udział w spotkaniach z młodzieżą, przewodnikami po Warszawie. W latach 2009 -2014 członek kapituły Orderu Wojennego Virtuti Militari. Członek Komitetu Honorowego Fundacji „Łączka”, która sprawuje opiekę na kwatery Żołnierzy Wyklętych na Powązkach.

1H.Dekutowski ps. Zapora

Rada Miasta Stołecznego Warszawy 24 maja 2007 nadała mu tytuł Honorowego Obywatela. W 2008 roku został awansowany przez Lecha Kaczyńskiego, Prezydent Rzeczypospolitej Polski, do stopnia generała brygady, w listopadzie 2015 roku otrzymał z rąk Prezydenta RP Andrzeja Dudy Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski. Kolejny bohater Powstania odszedł na wieczny odpoczynek w dniu 5 stycznia 2017 roku.

Tak mówił o swoim pseudonimie:” Dlaczego „Gryf”? Kiedy składałem przysięgę w 1940r. w Związku Walki Zbrojnej w Kazimierzu Dolnym , mój przełożony por. pilot Jerzy Górecki, który ja odebrał, zapytał jaki chciałbym mieć pseudonim? Myślałem-może „Kmicic”, „Napoleon”, „Topór” ? Jednak nie były interesujące. Miałem wówczas na stole figurkę gryfa, która ktoś mi dał. Spojrzałem na nią i pomyślałem...”Gryf”? I tak zostało. Nie zmieniłem nigdy tego pseudonimu – ani w ZWZ, ani w AK. Zostałem przy nim całe życie. Gryf – o czym wówczas nie wiedziałem – był też symbolem rodu Brochwiczów z Pomorza.”

